

MIS höstmöte lockade mer än hundra deltagare

Nyheter, erfarenheter och överraskningar

MIS höstmöte bjöd på många nya inblickar. Bland annat i koögon och hur det är att som miljörevisor jobba "under cover".

Nya lagar i Sverige och på EU-nivå, nya trender och de allra senaste forskningsrönen gav deltagarna användbara kunskaper för hemmaplan.

Lunchjazz och Torbjörn Brorsons specialskrivna "Due Diligence Blues" var andra mycket uppskattade inslag i programmet.

Sid 2 - 3

Johan Cejje, KRAV, Ewa Otti, Kemi & Miljö, Johan Cederblad, Natlikan, Mona Blomdin, SNF, Henrik Dahlström, KPMG och Torbjörn Brorson, Trelleborg var några av föreläsarna vid MIS höstmöte.

Det ska vara enkelt att nätverka

Det ska vara enkelt för MIS medlemmar att nätverka.

Ett kort frukostmöte, en lunch, ett studiebesök kan räcka. På MIS hemsida finns snart all information om när och var nätverken träffas, men också hjälpmedel för dig som ska ordna en nätverksträff.

– Behovet och våra medlemmars intresse ska styra, säger Ingela Söderlind, nätverkssamordnare i MIS.

Sid 4

MIS får ny hemsida

Före nyår får MIS hemsida nytt utseende. Syftet med förändringen är att enkelt kunna lägga in nya användbara verktyg för MIS medlemmar.

www.mis.a.se

MIS får nytt kansli

Vid nyår tar Ann-Cathrine Eklund på Kemi & Miljö över MIS kansli efter Malin Olsson på Teknikföretagen.

Tack Malin och välkommen Ann-Cathrine!

Sid 4

MIS höstmöte lockade drygt 100 personer

Blues, jazz, nya lagar och forskningsrön

Sexton timmar gammal var den senaste lagstiftningen när den presenterades på MIS höstmöte. Johan Cederblad på Natliken gav senaste nytt och ett drygt hundratal miljörevisorer antecknade flitigt.

En stund senare stampade de takten när Torbjörn Brorson, den jazzande miljöchefen på Trelleborg, spelade sin egen "Due Diligence Blues".

Nalen bjöd på lunchjazz, Torbjörn Brorson på Due Diligence Blues och Johan Cederblad på nya lagar vid MIS höstmöte.

MIS höstmöte bjöd på många utblickar, inblickar och nya tankar i revisionsarbetet. Rekordmånga MIS-are möttes på anrika Nalen i Stockholm.

Många hade kommit för att få senaste nytt i miljölagstiftningen. Johan Cederblad från Natliken berättade vad som nu gäller både vad gäller kemikalier, avfall och miljöfarlig verksamhet. Bland annat hur PCB i byggnader ska tas om hand och om det vidgade producentansvaret för pappersförpackningar som träder i kraft vid årsskiftet.

Intressant var det också att lyssna på Henrik Dahlström från KPMG Miljö- och etikrevision som berättade om trenderna för hållbarhetsrevision och Ewa Otti från Kemi & Miljö som redde ut vilka revisorer som gör vad.

Mona Blomdin från SNF berättade om EU:s kemikalielagstiftning, REACH och att bara sju procent av högvolykmkemikalier uppfyller OECD:s riktlinjer.

– Alla ämnen över ett ton som tillverkas eller importeras ska registreras, förklarade hon.

Under cover

Torbjörn Brorson från Trelleborg spelade sin egen "Due Diligence Blues" och

visade bakgårdsbilder från due diligence-revisioner.

– Det finns alltid miljörisiker vid köp och försäljning. Säljaren vill "klä upp bruden" och visa en vacker sida av anläggningen, medan köparen letar efter det som kan innebära problem längre fram. Det är en inbyggd konflikt, förklarade Torbjörn Brorson, som reviderat hundratals anläggningar inför eventuella köp.

Misstagen kostar

Miljörevisionen ligger ofta väl sent i affärsprocess, menar Torbjörn Brorson. Ibland känner inte heller det inblandade företaget till att de är till salu.

– Jag har ibland fått jobba "under cover".

En due diligence-revision är mer komplicerad än en vanlig miljörevision, inte bara för att den ofta görs under stark tidspress.

– Det viktigt att gå tillbaka i historien och undersöka vad som hänt tidigare i företagets historia. Gamla flygbilder över en anläggning kan vara ganska avslöjande om man vet vad man ska leta efter, sa Torbjörn Brorson och visade talande exempel.

Risken finns ändå att man missar något

och det kan bli kostsamma skadestånd eller saneringar.

– Ett exempel är ABB som fick stora problem med asbest när de 1999 köpte Combustion Engineering.

Koögon avslöjar

– Det syns i kornas ögon om de har det bra. En bra revisor går ut i ladugården och ser efter, förklarade Johan Cejje, kvalitets- och miljöansvarig på KRAV, när han berättade hur certifieringsprocessen för ekolantbruk går till.

KRAV har cirka 5000 kunder, dvs medlemmar och ägare eftersom KRAV är en ekonomisk förening. De tillhandahåller regler och information om vad som gäller för ett ekologiskt lantbruk och vad som krävs för att få KRAV-märka sina produkter. Även slakterier, kök och restauranger kan vara kravmärka.

KRAV reviderar dels mot sina egna regler och dels mot EU:s ekoförordning. Sveriges regler är mer omfattande och när en lantbrukare blivit certifierad gör KRAV årliga kontroller.

– Det är revisionen som ger KRAV-märket ett värde. Trovärdigheten blir helt enkelt högre, sa Johan Cejje.

Miljöarbete är lönsamt enligt ny forskning

Är miljöarbete bara skryt och en grön fasad? Nej, det är lönsamt, menar forskaren Elisabeth Schylander, som doktorerat på effekterna av miljöledningssystem.

– 75 procent av de företag jag undersökt har sparat pengar på sina miljöledningssystem, förklarade hon på MIS höstmöte. Återbetalningstiden var i snitt 1 år och åtta månader.

Elisabeth Schylander, doktorand vid Luleå Tekniska Universitet har studerat effekterna av miljöledningssystem och funnit att de företag hon undersökt bland annat minskat sina utsläpp av olja, avfall och tungmetaller. De har också minskat sin energianvändning, sina resor och dessutom minskat sin negativa påverkan i landskapet.

– Kritiken mot miljöledningssystem

stämmer inte, menar Elisabeth Schylander. Företagen tjänar pengar och förbättrar sin miljöprestanda. Allra störst miljöeffekt får miljöledningssystem på områden där det går att spara pengar.

Unikt med gemensam revision för hela SKF

SKF har integrerat sitt revisionsarbete så långt som möjligt. Idag har de ett enda system för ISO 14001/OHSAS 18001.

– Ansvaret är stort på de enskilda anläggningarna. Ingen vill vara den som misslyckas i en revision och stjälpas för hela koncernen, berättade Håkan Persson, Sustainability Manager på SKF när han deltog på MIS höstmöte.

SKF-koncernen har 90 enheter i 24 länder världen över och använder revision som ett strategiskt verktyg. De reviderar både kvalitet, miljö, hälsa, säkerhet och i år även etiska riktlinjer och har ett enda verksamhetssystem för hela koncernen.

– Vi har givetvis ett antal tillägg för olika länders specialregler, men revisionen görs på koncernnivå, säger Håkan Persson.

De 90 anläggningarna revideras lokalt av interna revisionsteam. Sedan görs koncernövergripande internrevisioner som tar mellan två och åtta dagar att göra beroende på anläggningens storlek. Vart tredje år görs externa revisioner. Det ställer stora krav på anläggningarna men ger också tyngd åt revisionerna.

– Revisionerna får mycket uppmärksamhet, både internt och

externt. Vi har i stort sett halverat arbetsplatsolyckor och vi ser revisionerna som ett sätt att minska kostnader kopplade till framtida lagstiftning och grön skatteväxling.

Efter varje revision får koncernledningen rapport och använder revisionen som underlag vid budgetering och förbättringsarbete. Alla revisionsrapporter samlas i en koncerngemensam databas. Där kan man följa trender, ta vara på goda exempel och se vad som är "best practice".

– Vi ser en rad storskaliga fördelar. Vi har effektiviserat vår energiförbrukning och minskat kemikalieanvändningen. Arbetet underlättas av att samma krav gäller överallt inom SKF, påpekar Håkan Persson.

Vad var bäst på höstmötet?

Nils Redengren, konsult, Sollentuna:

– Jag ville veta hur SKF jobbar, men också mer om nya lagar och forskningsrön. Även miljörevision vid företagsförvärv är ett spännande ämne.

Lena Manner, miljö- och kvalitetsansvarig på Elanders:

– Den samlade bilden är bra. Torbjörn Brorsons föredrag om miljörevision vid företagsförvärv och Henrik Dahlströms revision av miljö- och hållbarhetsredovisningar var bra. Nyheter om lagar och forskning var också intressant.

Ingalill Nyberg, konsult, Hudiksvall:

– Det var bra spännvidd på årets höstmöte. Forskaren Elisabeth Schylanders resultat var spännande. Det är alltid viktigt att följa med i de nyheter som kommer, höra hur andra jobbar.

På gång i MIS

Styrelsemöten

7 december i Stockholm

Nätverk

- MIS nätverk Nord träffas 16 februari 2005 på Botniabanans visningslokal i Arnäsfall, Örnsköldsvik.
- MIS nätverk Mälardalen träffas 20 januari hos Hifab i Stockholm.
- MIS nätverk Syd träffas 7 december på Pfizer i Helsingborg.

Inbjudningar har gått ut eller är på väg. Mer detaljer finns på MIS hemsida: www.mis.a.se

MIS med i Nätverket för effektivare miljöledning

MIS är numera, genom sin ordförande Staffan Söderberg, medlem i nätverket för effektivare miljöledning.

Nya medlemmar

Cecilia Johannison, Scantech Sverige, Västra Frölunda
Caroline Rosenberg, Samhall, Stockholm

Nya MIS-godkända miljörevisorer

Ingrid Landquist, Stockholms Läns Landsting, Stockholm

Populärt höstmöte

MIS höstmöte fick mycket gott betyg i den utvärdering som gjordes.

I en skala på 1 - 5 fick höstmötet som helhet betyget 4,2. Populärast föreläsaren var den jazzande miljöchefen från Trelleborg, Torbjörn Brorson. Han var tätt följd av Johan Cederblad från Natliken och forskaren Elisabeth Schylander.

Det ska vara enkelt att nätverka

MIS har idag fem geografiska nätverk. Det senaste i raden är nätverk Norr som träffades i oktober.

– Behovet och medlemmarnas intresse ska styra, säger Ingela Söderlind, nätverkssamordnare i MIS, som vill förenkla nätverksträffarna och genom träffarna locka nya medlemmar till MIS.

Ingela Söderlind tycker att det ska vara enkelt för MIS medlemmar att nätverka. Ett kort frukostmöte, en lunch, ett studiebesök kan räcka. Nätverksträffar behöver inte vara så ambitiösa, då riskerar de att försvinna om en eldsjäl byter jobb eller tröttnar.

En enkel mall för inbjudan, förslag på hur ett program kan se ut och en OH-presentation av MIS ska snart finnas tillgängliga på MIS hemsida. På hemsidan ska medlemmarna hitta all information om kommande nätverksträffar.

Ingelas vision är en årlig större tematräff i varje nätverk och flera mindre träffar.

– Vi ska lyssna på vad medlemmarna vill ha, ta vara på de drivkrafter som kan få dem att prioritera en nätverksträff, påpekar hon. Det finns redan ett antal miljonätverk och vi ska erbjuda det som vänder sig specifikt till miljörevisorerna.

MIS nätverk kan fungera som ett stöd för många revisionskonsulter, som kan behöva samarbetspartners, men också för miljörevisorerna i större företag som

behöver få impulser från andra håll.

– Nätverk kan fungera som en slags benchmarking, säger Ingela Söderlind.

Hon menar att ett givet tema nästa år borde vara den nyreviderade standarden ISO 14001. För övrigt vill hon ta vara på de ämnen som är aktuella; lagförändringar, praktiska revisionsverktyg, nytänkande, integrerade system o s v.

Hon vill sprida ansvaret och införa ett rullande system för nätverksträffarna.

– Idag sitter flera nätverksansvariga i MIS styrelse. Idealet är om vi kan sprida intresset så att enskilda medlemmar kan vara nätverksansvariga. Jag tror dessutom att vi kan locka fler medlemmar till MIS om vi dessutom nätverkar genom att ibland bjuda in icke-medlemmar till medlemmarnas nätverksträffar. Det ska vi diskutera när vi har nästa nätverksträff i norr på Botniabanan, säger Ingela Söderlind.”

MIS nätverksansvariga

Norr: Ingalill Nyberg
Mälardalen: Lena Seger
Mitt: Anders Johansson
Väst: Thomas Helin
Syd: Torbjörn Brorson

Kontaktuppgifter och information om aktuella nätverksträffar finns på MIS hemsida: www.mis.a.se

MISsivet

Medlemsblad för föreningen Miljörevisorerna i Sverige

Ansvarig utgivare:
Staffan Söderberg, Skanska
tel: 08 - 753 88 42

Redaktör:
Gunilla Schöningg,
Schönskrift,
tel: 08 - 580 150 91
gunilla.schonning@schonskrift.se

Redaktionsråd:
Staffan Söderberg, Skanska
tel: 08 - 753 88 42
staffan.soderberg@skanska.se
Anna Linusson, Stockholms Läns Landsting
tel: 08 - 737 43 54
anna.linusson@sll.se
Lena Seger, Chemilex
tel: 08 - 532 532 93
lena.seger@telia.com

Föreningens adress:
MIS, Teknikföretagen
c/o Miljösekreteraren
Box 5510
114 85 Stockholm
Tel: 08 - 782 08 00
Fax: 08 - 782 09 00

MIS nya adress efter årsskiftet:
MIS c/o Kemi & Miljö Konsulterna
Holländargatan 11
111 36 Stockholm
tel: 08 - 789 04 30
e-mail: info@mis.a.se

Föreningens postgiro: 4177887 - 9
MIS hemsida: www.mis.a.se

Ann-Cathrine Eklund tar över efter Malin

Vid nyår byter MIS kansli. Ann-Cathrine Eklund, på konsultföretaget Kemi & Miljö tar då över MIS administrativa rutiner från Malin Olsson på Teknikföretagen.

Ann-Cathrine når du på tel: 08 - 789 04 30 eller ann-cahtrine eklund@kemil.se

Välkommen Ann-Cathrine!

MIS hemsida blir allt nyttigare för medlemmarna

Före nyår kommer MIS hemsida: www.mis.a.se att få nytt utseende.

Syftet med förändringen är att kunna lägga in en rad nya användbara verktyg, bland annat checklistor för revision, erfarenhetsdokument och ett särskilt kemikalieverktyg.

– Vår hemsida ska ständigt utvecklas för att vara så användbar som möjligt för MIS medlemmar, säger Lena Seger, ansvarig för MIS hemsida.

Lena tar gärna emot tips, idéer och förslag till hemsidan: lena.seger@telia.com.